

CAPÍTOL 6
VALIDESA DELS NOMS I DELS ACTES NOMENCLATURALS

ARTICLE 23. Principi de Prioritat

23.1. Declaració del Principi de Prioritat. El nom vàlid d'un tàxon és el nom disponible més antic que li ha estat aplicat, si no és que aquest nom ha estat invalidat o que alguna disposició del Codi o una decisió de la Comissió han donat precedència a un altre nom. La prioritat s'aplica a la validesa dels sinònims [article 23.3.1], a la precedència relativa dels homònims [articles 53-60], a la correcció o no de les grafies [articles 24, 32] i a la validesa dels actes nomenclaturals (com és ara els actes compresos en el Principi del Primer Revisor [article 24.2] i la fixació del tipus portador de nom [articles 68, 69, 74.1.3, 75.4]).

23.1.1. Vegeu els articles 35.5 i 40 per a una excepció en relació amb certs noms del nivell família.

23.1.2. Vegeu l'article 55.3.1.1 per al cas de noms del nivell família en desús que són homònims.

23.1.3. Vegeu els articles 20 i 23.7 sobre les circumstàncies en les quals certs noms del nivell gènere són exclosos de l'aplicació del Principi de Prioritat.

23.1.4. Vegeu els articles 23.7.3 i 23.8 sobre les circumstàncies en les quals certs noms del nivell espècie són exclosos parcialment de l'aplicació del Principi de Prioritat.

23.2. Finalitat. D'acord amb els objectius del Codi (vegeu el preàmbul), el Principi de Prioritat s'ha d'emprar per a promoure l'estabilitat; no ha estat pensat per a alterar un nom de perllongada acceptació en el seu significat usual mitjançant la introducció d'un nom que és un sinònim seu o un homònim més antic (vegeu l'article 23.9 per a alguns d'aquests casos) o en tenir en compte la descoberta d'un acte nomenclatural previ desconegut fins al moment (com, p. ex., una fixació de tipus prèvia; vegeu els articles 70.2 i 75.6).

23.3. Aplicació a la sinonímia. El Principi de Prioritat exigeix que un tàxon format per la fusió de dos o més tàxons nominals prèviament establerts dins del nivell família, del nivell gènere o del nivell espècie en un únic tàxon d'una categoria concreta prengui com a nom vàlid el nom determinat d'acord amb el Principi de Prioritat [article 23.1] i amb la finalitat d'aquest [article 23.2], amb canvi de sufix si es tracta d'un nom del nivell família [article 34].

Exemple. El nom vàlid d'un gènere format per la fusió dels gèneres *A-us* 1850 i *C-us* 1870, amb el subgènere *B-us* 1800 (transferit del gènere *X-us* 1758) és *B-us* 1800.

23.3.1. La prioritat del nom d'un tàxon nominal no és afectada pel fet que ascendeixi o descendeixi de categoria dins del nivell família, el nivell gènere o el nivell espècie [articles 36, 43, 46], ni per qualsevol canvi obligatori de sufix d'un nom del nivell família com a conseqüència d'un canvi de categoria [article 34].

23.3.2. El Principi de Prioritat s'aplica àdhuc si

23.3.2.1) alguna part d'un animal és anomenada abans que l'animal complet, o

23.3.2.2) dues o més generacions, formes, fases o sexes d'una espècie són anomenats com a tàxons nominals diferents, o

23.3.2.3) abans del 1931 es va establir un nom sobre l'obra d'un animal actual prèviament al fet que se n'establís un altre per al mateix animal (vegeu l'article 23.7 per als icnotàxons).

23.3.3. El Principi de Prioritat s'aplica als noms específics intercalats que s'afegeixen entre parèntesis després d'un nom del nivell gènere per a indicar agregats d'espècies, o que s'intercalen entre parèntesis entre els noms específics i subespecífics per a indicar agregats de subespècies [article 6.2]. La prioritat d'un nom intercalat d'aquesta mena és la que té en el nivell espècie (vegeu l'article 11.9.3.5).

23.3.4. El Principi de Prioritat no s'aplica als noms adjudicats a les entitats infrasubespecífiques, ja que aquestes són excloses de la nomenclatura zoològica [article 1.3.4]. Si un nom que s'hagi publicat per a una entitat d'aquesta mena s'estableix posteriorment per a una espècie o subespècie (vegeu els articles 10.2, 45.5 i 45.6), el Principi de Prioritat s'aplica aleshores des de la data en què el nom esdevé disponible com a resultat d'aquest establiment.

23.3.5. El Principi de Prioritat exigeix que, si es troba que el nom en ús d'un tàxon no és disponible o és invàlid, sigui substituït pel nom disponible següent en antiguitat entre els seus sinònims, incloent-hi els noms dels tàxons continguts en el mateix grup (p. ex., subgèneres dins de gèneres), sempre que aquest nom no sigui ell mateix invàlid. Si el nom rebutjat no té un sinònim potencialment vàlid, en el seu lloc s'ha d'establir un nom nou de substitució (vegeu l'article 60.3).

Exemples. Es considera que el gènere *A-us* 1850 conté subgèneres amb els noms vàlids *A-us* 1850, *B-us* 1900 i *C-us* 1860. Si es troba que el nom *A-us* no és disponible o és invàlid, el nom del gènere i del subgènere nominotípic esdevé *C-us* 1860; tanmateix, si l'anterior subgènere *A-us* (*A-us*) tingués un sinònim *D-us* 1855 (és a dir, si conté l'espècie tipus de *D-us*), el nom del gènere seria aleshores *D-us* 1855.

23.3.6. El Principi de Prioritat es continua aplicant a un nom disponible quan és tractat com un sinònim més modern; aquest es pot emprar com el nom vàlid d'un tàxon per qualsevol autor que consideri errònia la sinonímia, o bé si es troba que el sinònim més antic no és disponible o és invàlid (vegeu l'article 11.6 per als noms publicats per primera vegada com a sinònims més moderns).

23.3.7. Un nom disponible vàlid conformement al Principi de Prioritat no pot ser rebutjat, ni tan sols per l'autor o autors, per raons com ara que no sigui adequat, per tautonímia (vegeu l'article 18 per als exemples) o per grafia incorrecta (en aquest cas, el nom continua sent vàlid, però amb la seva forma correcta: vegeu l'article 19).

23.4. **Aplicació a l'homonímia.** El Principi de Prioritat exigeix que la precedència relativa dels homònims, incloent-hi els homònims secundaris del nivell espècie, es determini d'acord amb el Principi de Prioritat (vegeu els articles 23.1 i 23.2) i el Principi d'Homonímia [article 52]; vegeu l'article 24 per a l'aplicació als homònims publicats simultàniament.

23.4.1. El Principi de Prioritat s'aplica a noms del nivell família si aquest nom o el del seu gènere tipus són homònims més moderns; en aquests casos, vegeu els articles 55 i 39, respectivament.

23.5. **Aplicació a les grafies.** El Principi de Prioritat s'aplica a les grafies d'un nom disponible, llevat que una grafia incorrecta hagi estat conservada d'acord amb l'article 33.3.1 o, en el cas dels noms del nivell família, d'acord amb els articles 29.4 o 29.5. (Vegeu l'article 33.2.3.1 per a la conservació d'esmenes injustificades.)

23.6. Aplicació a actes nomenclaturals. D'acord amb el Principi de Prioritat, el primer acte nomenclatural realitzat respecte a un nom o a un tàxon nominal constitueix l'únic acte vàlid en relació amb: l'aplicació del Principi del Primer Revisor [article 24.2], la fixació d'espècies tipus [articles 68, 69], la primera inclusió d'espècies nominals en un tàxon del nivell gènere [article 67.2], la designació de lectotip [article 74.1.3] i neotip [article 75.5] (els tipus del nivell família es fixen automàticament i no estan subjectes a cap fixació posterior [article 63]; vegeu, però, l'article 16.2 per als noms publicats després del 1999).

23.7. Aplicació a grups col·lectius i icnotàxons. Excepte per a l'aplicació del Principi de Homonímia [articles 55, 56, 57],

23.7.1) un nom establert expressament per a un grup col·lectiu no competeix en prioritat amb altres noms del nivell gènere;

23.7.2) un nom establert per a un tàxon nominal del nivell gènere i posat posteriorment en ús per a un grup col·lectiu ja no competeix en prioritat amb altres noms del nivell gènere mentre s'empra d'aquesta manera (vegeu també l'article 67.14);

23.7.3) un nom establert per a un icnotàxon no competeix en prioritat amb un nom establert per a un animal (àdhuc per a l'animal que va formar o podia haver format el rastre fòssil).

Exemple. Krebs (1966) va associar les empremtes denominades *Chirotherium* per Kaup (1835) amb el rèptil fòssil triàsic *Ticinosuchus* Krebs, 1965. *Ticinosuchus* no pot ser rebutjat com a sinònim més modern de *Chirotherium* per aquesta raó.

23.8. Aplicació a noms del nivell espècie establerts sobre híbrids. Un nom del nivell espècie establert per a un animal reconegut posteriorment com un híbrid [article 17] no s'ha d'emprar com a nom vàlid de cap de les espècies que són parentes, àdhuc si és més antic que els altres noms disponibles per a aquestes. Un nom d'aquesta mena pot entrar en homonímia. Vegeu l'article 17.2 per als noms basats en tàxons que són d'origen híbrid.

23.9. Inversió de la precedència. El Principi de Prioritat [article 23.2], d'acord amb la seva finalitat, queda moderat per les consideracions següents.

23.9.1. L'ús predominant ha de ser mantingut si es donen a la vegada les condicions següents:

23.9.1.1) el sinònim u homònim més antic no s'ha emprat com a nom vàlid després del 1899, i

23.9.1.2) el seu sinònim o homònim més modern ha estat emprat per a un tàxon concret, com el seu suposat nom

vàlid, en almenys vint-i-cinc obres, publicades almenys per deu autors en els cinquanta anys immediatament precedents, i durant un període no inferior a deu anys.

23.9.2. Qualsevol autor que descobreixi que són aplicables les dues condicions de l'article 23.9.1 hauria d'esmentar ambdós noms conjuntament, i fer constar explícitament que el nom més modern és vàlid, i que l'acció es porta a terme d'acord amb l'article 23.9; alhora, l'autor ha de mostrar les proves d'acord amb les quals es donen les condicions de l'article 23.9.1.2 i manifestar a més que, al seu entendre, s'aplica el requisit de l'article 23.9.1.1. A partir de la data de publicació d'aquest acte, el nom més modern té prioritat sobre el més antic. Quan s'esmenti, el nom més modern, vàlid, pot ser qualificat com a *nomen protectum* i l'invàlid, tot i que més antic, com a *nomen oblitum* (vegeu el glossari). En el cas d'una sinonímia subjectiva, el nom més antic pot ser emprat novament com a vàlid en el moment que aquests dos noms deixin de ser considerats com a sinònims.

Exemple. El nom vàlid d'una espècie formada per la inclusió dels tàxons nominals *A-us x-us* Schmidt, 1940 i *A-us w-us* Jones, 1800 en una única espècie taxonòmica és *A-us w-us* Jones, 1800. Però si es donen les condicions de l'article 23.9.1.1 i 23.9.1.2, aleshores *A-us x-us* Schmidt, 1940 esdevé (si no és que la Comissió decideix una altra cosa) el nom vàlid d'aquesta espècie. Tanmateix, si els tàxons nominals es refereixen a espècies taxonòmiques separades, els noms d'aquestes són *A-us x-us* Schmidt, 1940 i *A-us w-us* Jones, 1800. Si, d'altra banda, es tracten els dos tàxons com a subespècies d'una única espècie, aleshores els noms d'aquelles han de ser *A-us x-us x-us* Schmidt, 1940 i *A-us x-us w-us* Jones, 1800, i no *A-us w-us x-us* Schmidt, 1940 i *A-us w-us w-us* Jones, 1800.

Recomanació 23A. Cas en què la supressió és desitjable. Si, en opinió d'un autor, la supressió del nom més antic és més desitjable que el canvi de precedència relativa dels dos noms en qüestió, a més d'actuar d'acord amb l'article 23.9.2 per mantenir l'ús predominant, l'autor hauria de sotmetre el cas a la Comissió amb una recomanació adient.

23.9.3. Si no es donen les condicions de 23.9.1, però un autor entén que l'ús del sinònim o homònim més antic amenaçaria l'estabilitat o la universalitat o causaria confusió, i per això vol mantenir l'ús del sinònim o homònim més moderns, ha de sotmetre la qüestió a la Comissió perquè prengui una decisió en exercici dels seus plens poders [article 81]. Mentre el cas estigui en consideració, cal mantenir l'ús del nom més modern [article 82].

23.9.4. En el cas d'una homonímia en noms del nivell família, resultant de la similitud però no de la identitat dels noms dels gèneres tipus, vegeu l'article 55.3.

- 23.9.5. Si un autor descobreix que un nom del nivell espècie en ús és un homònim primari més modern [article 53.3] d'un altre nom del nivell espècie també en ús, però els noms s'apliquen a tàxons no considerats congenèrics després del 1899, l'autor no ha de substituir automàticament l'homònim més modern; pot sotmetre el cas a la Comissió perquè prengui una decisió en exercici dels seus plens poders, i mentrestant s'ha de mantenir l'ús predominant d'ambdós noms [article 82].
- 23.9.6. L'ús deliberat d'un nom contrari a l'article 23.9.1 o la menció d'un nom en una sinonímia, o el fet d'aparèixer en una llista d'una publicació de resums o en un nomenclàtor o un altre índex o llista de noms, no s'ha de prendre en consideració a l'hora de determinar-ne l'ús en el sentit dels articles 23.9.1.1 i 23.9.1.2.
- 23.10. **Inversió errònia de la precedència.** Si es troba posteriorment que una acció exercida d'acord amb l'article 23.9.2 ha estat empresa erròniament perquè no se satisfien les condicions 23.9.1.1 i 23.9.1.2, cal sotmetre el cas a la Comissió. L'ús predominant s'ha de mantenir [article 82] fins que la Comissió prengui una decisió (és a dir, un autor que trobi que s'ha donat aquesta acció errònia no hauria d'emprar automàticament el sinònim o homònim més antic).
- 23.11. **Cas en què és desitjable l'aplicació de la prioritat estricta.** Si, quan es donen les condicions de l'article 23.9.1, un autor vol substituir un nom en ús predominant per un sinònim més antic, ho hauria de sotmetre a la Comissió perquè prengui una decisió en exercici dels seus plens poders [article 81].
- 23.12. **Noms rebutjats d'acord amb l'antic article 23b.** Si un nom fou rebutjat entre el 6 de novembre de 1961 i l'1 de gener de 1973 per un autor que va aplicar explícitament l'article 23b de les edicions del Codi vigent entre aquestes dates, pel fet de tractar-se d'un *nomen oblitum* (vegeu el glossari), no se li ha de donar prioritat sobre un sinònim més modern en ús predominant, llevat que la Comissió decideixi que el nom més antic rebutjat ha de tenir la prioritat.
- 23.12.1. En aquest article, el terme «rebutjat» s'ha d'interpretar d'una manera estricta; el fet de no tenir en compte un nom no s'ha d'interpretar com un rebuig (àdhuc si es va fer esment de l'article 23b, aleshores en vigor). El nom rebutjat s'ha d'haver esmentat, i en el seu lloc s'ha d'haver emprat un sinònim més modern com a nom vàlid.
- 23.12.2. Un nom que va ser rebutjat sota l'antic article 23b, en absència de qualsevol altra causa d'invalidesa, es pot emprar com a vàlid si ja no se'l considera sinònim d'un altre nom, o si els

seus mateixos sinònims són invàlids d'acord amb les disposicions del Codi.

ARTICLE 24. Precedència entre noms, grafies o actes publicats simultàniament

24.1. Determinació automàtica de la precedència de noms. Si s'estableixen simultàniament homònims o sinònims, però en categories diferents dins del nivell família, del nivell gènere o del nivell espècie, el nom publicat per a una categoria superior és el que té la precedència [articles 55.5, 56.3, 57.7]. Vegeu l'article 61.2.1 per a la precedència de les fixacions de tipus simultànies, però diferents, per als tàxons i els seus tàxons nominotípics subordinats.

Exemple. Els noms del nivell espècie establerts simultàniament *vulgaris* Schmidt i *sinensis* Chang es consideren sinònims; *sinensis*, proposat per a una espècie, té precedència sobre *vulgaris*, perquè aquest darrer fou proposat per a una subespècie.

24.2. Determinació pel primer revisor

24.2.1. Declaració del Principi del Primer Revisor. Si la precedència entre noms o actes nomenclaturals no pot ser determinada objectivament, la precedència es fixa mitjançant l'actuació del primer autor que esmenta aquests noms o actes en una obra publicada i en tria un; aquest autor s'anomena «primer revisor».

24.2.2. Determinació de la precedència de noms o actes pel primer revisor. Si dos o més noms, diferents o idèntics, i basats en el mateix tipus o en diferents, o bé dos o més actes nomenclaturals, es publiquen en la mateixa data en la mateixa obra o en diferents, la precedència dels noms és fixada pel primer revisor, llevat que s'apliqui l'article 24.1.

Exemple. Els noms *Strix scandiaca* i *S. nyctea* (Aves) van ser publicats conjuntament per Linné (1758) i es consideren sinònims subjectius. Lönnberg (1931) va actuar com a primer revisor i va donar precedència al nom *Strix scandiaca*; així doncs, el nom vàlid de l'espècie és *Nyctea scandiaca* (Linnaeus, 1758), i no *N. nyctea* (Linnaeus, 1758).

24.2.3. Selecció de grafies originals correctes. Si en l'obra original un nom està escrit de més d'una manera, el primer autor que els esmenta junts i que en selecciona una grafia com a correcta és el primer revisor. La grafia seleccionada (si no és incorrecta d'acord amb els articles 32.4 o 32.5) queda, doncs, fixada com a grafia original correcta; qualsevol altra grafia és incorrecta (i, per tant, no disponible [article 32.4]).

24.2.4. Cas en què l'autor original es pot considerar com a primer revisor de grafies múltiples. Si l'autor o un dels coautors de dues

grafies originals diferents del mateix nom n'empra posteriorment una com a vàlida en una obra (incloent-hi els *corrigenda* de l'autor o de l'editor), i cap no ha estat seleccionada com a grafia correcta per un primer revisor, es considera que l'autor és el primer revisor, tant si l'autor esmenta ambdues grafies alhora com si no (la que s'empra com a vàlida esdevé la grafia original correcta).

24.2.5. **Actuació innecessària d'un primer revisor.** Si es demostra posteriorment que la precedència de noms, grafies o actes pot ser determinada objectivament, l'actuació del primer revisor queda anul·lada.

Recomanació 24A. Actuació del primer revisor. Quan actua com a primer revisor en el sentit d'aquest article, un autor hauria de seleccionar el nom, la grafia o l'acte nomenclatural que sigui més útil per a l'estabilitat i la universalitat de la nomenclatura.

Recomanació 24B. Determinació de l'atribució a un autor de noms idèntics publicats simultàniament. Es recomana als zòlegs que, quan actuïn com a primers revisors, a l'hora de determinar la precedència de noms idèntics publicats en la mateixa obra o en distintes obres del mateix dia, segueixin les atribucions fetes pels autors en qüestió, si és que són conegudes (vegeu l'article 50.6).